

3. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>

4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.rada.gov.ua

6. Національний Банк України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464

7. Світовий Банк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/GC.XPN.INTP.CN>

8. МВФ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2015/cr1569.pdf>

Лукаш І. М., асистент
кафедри регіональної економіки і туризму
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

Важливим показником незалежності країни, успіхом її економічних реформ і підвищення добробуту населення багато в чому визначаються ефективністю використання економічного потенціалу.

Розуміння сутності поняття «економічний потенціал» та його структурних елементів має не тільки теоретичне, але й важливе практичне значення. На основі оцінки економічного потенціалу базується концепція економічного зростання країни та її регіонів.

Економічний потенціал відображає не лише сукупність всіх ресурсів, але й максимально можливий результат, отриманий господарськими суб'єктами в процесі узгодженого ними використання цих ресурсів.

Виходячи з цього, під економічним потенціалом розуміється здатність суспільства або господарської системи при наявних ресурсах освоювати, виробляти і нарощувати національне багатство для задоволення суспільних та особистих потреб за допомогою ринку.

В умовах розвитку інноваційної економіки та її регіоналізації суттєво актуалізується питання про економічний потенціал регіону та його повне використання. Економічний потенціал регіону — це сукупність наявних та придатних для мобілізації ресурсів, необхідних для його розвитку за умови максимального їх використання у виробництві конкурентоспроможної продукції, для найбільш повного задоволення потреб нинішнього і майбутнього поколінь з урахуванням інтересів держави і бізнесу.

У системі управління розвитком регіону важлива роль відводиться раціональному використанню його економічного потенціалу. У зв'язку з цим, доцільно наголосити на двох його складових: ресурсній (сукупність усіх ресурсів регіону) і результативній (здатність регіону до ефективного використання наявних ресурсів). Важливе значення в структурі економічного потенціалу має природно-ресурсний складник, який являє собою сукупність природних ресурсів (земельних угідь, повітряного басейну, водних ресурсів, корисних копалин, лісів, рослинного і тваринного світу). Включення природного потенціалу в процес розвитку регіону в повній мірі повинен бути узгодженим з концепцією сталого розвитку, яка передбачає гармонійне функціонування виробництва, соціальної сфери, населення та навколишнього природного середовища, при якому враховуються потреби сучасного покоління і не ставиться під загрозу можливість майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.

Іншим складником економічного потенціалу регіону є фінансовий потенціал, який являє собою сукупність фондів грошових коштів, що знаходяться в розпорядженні держави, підприємств, організацій і населення.

Значущим фактором економічного зростання регіонів стає накопичення капіталу. Нарощування фондоозброєності в регіоні сприяє підвищенню продуктивності праці та відповідного зростання ВРП, а процес нагромадження капіталу здійснюється шляхом збільшення обсягу заощаджень населення та інвестицій. Зовнішні інвестиції в економіку регіону надходять з державного бюджету, від інвесторів з інших регіонів, а також із зарубіжних країн. Накопичення капіталу в регіоні тісно взаємопов'язані з технічним прогресом. Економічно відсталі території в більшій мірі потребують сучасних технологій, переходу на інноваційний шлях розвитку, адаптований до місцевих ресурсних можливостей.

Важливим елементом економічного потенціалу регіону залишаються інформаційні ресурси (інформаційний потенціал). Це певний обсяг науково-технічної інформації, якою володіє регіон та види його господарської діяльності і підприємства. Актуальність дослідження інформаційного потенціалу як фактору ефективності розвитку регіону обумовлюється переходом від матеріального до інформаційного суспільства. Наукомісткі і інформомісткі технології, на сьогодні, визначають якість розвитку матеріального виробництва регіону, а інтелектуальний потенціал стає головним чинником його стійкого економічного зростання. Посилення інформаційного потенціалу на рівні регіону сприяє підвищенню його соціально-економічного сектору.

Інноваційний потенціал регіону представлений ресурсами, мобілізованими на досягнення інноваційної мети та організаційним механізмом. Як структурний елемент економічного потенціалу він близький до поняття «науково-технічний потенціал». Функціональна спрямованість інноваційного потенціалу полягає у створенні умов, при яких найбільш повно реалізуються інші потенціали — фінансовий, трудовий, природно-ресурсний, інформаційний.

Поняттям «інновація» як економічної категорією одним з перших став користуватися австрійський економіст Й. Шумпетер, який виходив з того, що двигуном економічного розвитку виступає підприємливість, яка виражається в постійному пошуку нових комбінацій факторів виробництва. Суть інновації полягає у практичному використанні науково-технічних розробок і винаходів. Згідно з теорією Й. Шумпетера, інновація — це не вдосконалення, а суттєва зміна функції виробленого продукту.

У сучасних умовах економічного розвитку пошук шляхів до процвітання регіону є важливим чинником зростання країни, так як саме тут криються найбільш істотні резерви поліпшення якості продукції, економії трудових і матеріальних витрат, зростання продуктивності праці, вдосконалення організації виробництва та його розширення.

Важливою складовою економічного потенціалу регіону в сучасних умовах залишається трудовий потенціал, не дивлячись на те, що трудові ресурси на сучасному етапі розвитку економіки мають все менше значення. Під впливом НТП певна частка галузей господарської діяльності перестають бути трудомісткими, і значна частина працівників переходить із сектора промислового

виробництва та сільського господарства у сферу надання послуг. При цьому не слід забувати, що для поглиблення НТП необхідним є постійне підвищення якості трудових ресурсів, освітнього рівня працівників, розвитку їхніх творчих здібностей та відповідального ставлення до праці.

Таким чином, економічний потенціал являє собою здатність соціально-економічної системи регіону за рахунок залучення власних ресурсів забезпечити досягнення в межах відокремленої підсистеми держави і національної економіки, якою є регіон, довгострокового сталого економічного зростання, що дозволяє гарантувати населенню регіону рівень життя, який відповідає стандартам розвинених країн світу.

Література

1. Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: Методологія і практика / Данилишин Б. М., Чернюк Л. Г., Фашевський М. І. — Черкаси: ЧДТУ, 2006. — 315 с.
2. Продуктивні сили економічних районів України / Данилишин Б. М., Чернюк Л. Г., Фашевський М. І. та ін. — К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2000. — 520 с.

Майорова Т. В.,

д.е.н., професор

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЄВОСТІ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ У СТИМУЛЮВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Процес залучення інвестиційних ресурсів у соціально-економічний розвиток регіонів України сьогодні суттєво загальмований впливом політичної та економічної криз. Унаслідок цього активізувались інфляційні процеси, знизився інвестиційний потенціал регіональних бюджетів та погіршився фінансовий стан підприємств, у тому числі через скорочення обсягів банківського кредитування та іноземних інвестицій.

Стрімке падіння інвестиційної активності вітчизняних та іноземних інвесторів, що призвело не лише до зниження індексу фізичного зростання ВВП, а й негативно вплинуло на модернізацію економіки України (табл. 1).